

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS
SPRENDIMAS**

DĖL R. M. 2014 M. GRUODŽIO 4 D. SKUNDO

2015 m. kovo 3 d. Nr. SP-4
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų 13 punkto 1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2014 m. gruodžio 4 d. gautą R. M. (nurodyti mūsų nuasmeninti duomenys) (toliau – pareiškėjas) skundą ir Lietuvos istorijos instituto, pareiškėjo ir Lietuvos Respublikos ambasados Lenkijos Respublikoje pateiktą medžiagą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas prašo nustatyti, ar Lietuvos istorijos institutas (toliau – Institutas) yra atsakingas už dvikalbio leidinio „Sąjūdis – Solidarność: strateginės partnerystės pradžia/ Solidarność – Sąjūdis: początek strategicznego partnerstwa“, DiG Warszawa 2010 (toliau – Leidinys) turinį ir jame pateiktos informacijos tikrumą.

Pareiškėjas skunde teigia, kad „kilus ginčui dėl knygoje, kuri neatitinka tikrovės, ir paprašius Lietuvos istorijos instituto paneigti tikrovės neatitinkančią informaciją, Institutas pareiškė, kad jis nėra minėtos knygos leidejas. Institutas teigė, kad „minimame šios knygos tituliniam lape antraštė su Instituto vardu atžymi, jog Lietuvos istorijos institutas buvo visuomeninio / politinio renginio „Konferencijos – apskritojo stalo 2008 m. rugsėjo 5 d. Varšuvos Karalių rūmuose“ organizatoriumi, šalia Lenkijos mokslų akademijos Istorijos instituto. Abiejų institucijų atstovų funkcija buvo moderuoti renginyje dalyvavusių politikų diskusiją“ <...> Tačiau Institutas neturi nieko bendro su knygos leidimu.“

Pareiškėjas prie skundo pridėjo 2014 m. balandžio 24 d. raštą Lietuvos istorijos institutui, kuriame buvo pateikta citata iš Leidinio: „nes tas šešetukas, likus kelioms dienoms iki balsavimo dėl nepriklausomybės, dar lankėsi Maskvoje, Kremliuje ir kalbėjosi su tuometiniu sovietiniu premjeru Tichonovu, o šis jiems pateikė aiškias instrukcijas, kad jie turi balsuoti prieš. Ir tuomet mano ryšių Lenkijoje dėka, mes nusiuntėme į Maskvą Mareką Karpą ir Mareka Nowakovskį, kurie rado tą šešetuką, atvedė į Lenkijos ambasadą pas poną Cioseką jau tada, ir ten su jais įvyko svarbus pokalbis, ir bent jau tiek buvo sutarta, kad jie negali balsuoti prieš. Tad tai yra dalykai, kurie iš tikrųjų turi didelę reikšmę ir kurie tuo momentu buvo labai svarbūs pačiai Lietuvai <...> p.72-73, lenkų kalba, 126-127 p. lietuvių kalba“ (toliau – Ištrauka), teigdamas, kad „šios publikacijos turinys mano atžvilgiu neturi nieko bendra su tiesa ir tikrove – niekada su niekuo į jokiais konsultacijas dėl balsavimo Aukščiausioje Taryboje aš nevykau. Dalyvavau tikrai bendrame susitikime su naujai išrinktais deputatais, surengtame likus kelioms dienoms iki balsavimo Vilniuje, Lenkų sąjungos buveinėje, Didžioji g. 40. Neteko girdėti, kad kas nors kitas konsultavosi Maskvoje.“ Žodžių junginio „tas šešetukas“ turiniui paaiškinti pareiškėjas Tarnybai 2014 m. gruodžio 15 d. pateikė Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos (pirmojo šaukimo) pirmosios sesijos 1990 m. kovo 10–13 d. I–VII posėdžių stenogramų, išleistų Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. Vilniuje, kopiją (toliau – Stenogramų kopija), kurios 114 puslapyje pateikta informacija – „M – susilaikė“ (nurodyti mūsų nuasmeninti duomenys), Stenogramų kopijos 115 puslapyje pateikta informacija, kad „už šį aktą balsavo 124 deputatai, prieš nebalsavo niekas, susilaikė šeši“ (pabraukta mūsų). Iš Leidinyje ir Stenogramų kopijoje pateiktos informacijos matyti, kad vienu iš to „šešetuko“ narių Leidinyje buvo įvardijamas pareiškėjas.

Tarnyba 2014 m. gruodžio 17 d. raštu Nr. S-486 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Institutą prašydama nurodyti, koks buvo Lietuvos istorijos instituto indėlis į Leidinį, nurodyti Instituto darbuotojų funkcijas Leidinio leidybinės grupės darbe ir pateikti Instituto bendradarbiavimą su kitomis institucijomis išleidžiant Leidinį patvirtinančius dokumentus. Institutas 2015 m. sausio 2 d. raštu Nr. SD-(1.10)-3 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – Instituto raštas) atsakė, kad „Lietuvos istorijos instituto indėlis išleidžiant Leidinį susijęs išimtinai su Lietuvos Respublikos ambasados Lenkijos Respublikoje kartu su Varšuvos Karalių rūmais organizuoto visuomeninio/politinio renginio „Konferencijos-apskritojos stalo 2008 m. rugsėjo 5 d. Varšuvos Karalių rūmuose“, skirto Sąjūdžio 20-mečiui, turinio organizavimu, koncepcijos kūrimu ir diskusijos pravedimu.“ Instituto rašte taip pat buvo pateikta informacija, kad „Lietuvos istorijos institutas nedisponuoja jokiais dokumentais, liudijančiais apie bendradarbiavimą su kitomis institucijomis išleidžiant Leidinį <...>, nes Institutas nerengė, neleido ir neplatino (a) (neskleidė (džia)) šio Leidinio“, kad „Leidinio leidybinės grupės darbe Instituto darbuotojai nedalyvavo. Kaip

vienas iš konferencijos–apskritojo stalo moderatorių, Lietuvos istorijos instituto atstovas dr. Česlovas Laurinavičius <...> parašė <...> Leidinio įžangą/pratarbę“. Šią informaciją patvirtina Leidinio 90 puslapyje frazė: „Konferenciją moderavo <...> Dr. Česlovas Laurinavičius, Lietuvos istorijos instituto XX amžiaus skyriaus vedėjas“, Leidinio „Įžangos žodis“ (19–21 psl.) priskirtas dr. Česlovui Laurinavičiui. Instituto Rašte nurodyta, kad „Dvikalbio leidinio „Sąjūdis – Solidarność: strateginės partnerystės pradžia/ Solidarność – Sąjūdis: początek strategicznego partnerstwa“, Warszawa, 2010 leidėjas yra įmonė „Wydawnictwo DiG“ <...> kuriai priklauso ir visos šio Leidinio autoriaus teisės.“ Prie Instituto rašto buvo pridėta Lietuvos Respublikos ambasados Lenkijos Respublikoje sutartis su Leidykla DiG (lenkų kalba).

Tarnyba, įvertinusi Instituto 2015 m. sausio 28 d. raštu Nr. S-40 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktą informaciją, kreipėsi į Lietuvos Respublikos ambasadą Lenkijos Respublikoje (toliau – Ambasada), prašydama pateikti 2009 m. gruodžio 21 d. leidybos sutartį su Wydawnictwem DiG lietuvių kalba (toliau – Sutartis), taip pat nurodyti instituciją, atsakingą už Leidinio turinį. 2015 m. vasario 19 d. raštu Nr. (51.6.3.)-SN51-66 „Dėl informacijos pateikimo“ Ambasada atsakė, kad „leidinio tikslas buvo užfiksuoti 2008 m. rugsėjo 5 d. įvykusios konferencijos-apskritojo stalo „Sąjūdis-Solidarność: Strateginės partnerystės pradžia“ išsakytus pasisakymus <...> leidinys buvo sudarytas remiantis konferencijos – apskritojo stalo „Sąjūdis-Solidarność: strateginės partnerystės pradžia“ garso įrašo stenogramos pagrindu, leidinio turinys su Istorijos institutais (Lietuvos istorijos institutu ir Lenkijos mokslų akademijos istorijos institutu – mūsų pastaba) derinamas nebuvo.“

Ambasados pateiktoje Sutartyje (neoficialus vertimas iš lenkų kalbos) nustatyta, kad „Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijos Respublikoje <...> ir Leidybos tikroji ūkinė bendrija „Wydawnictwo DIG s. j. <...> toliau vadinama – Leidėju, 2009 m. gruodžio 21 d. sudarė sutartį <...> sutarties dalykas yra knygos, kurios darbinis pavadinimas Sąjūdis – Solidarność <...> leidyba“, ir Institutas šioje sutartyje nėra paminėtas.

Atsižvelgdamas į duomenų trūkumą, Instituto pavadinimo nurodymo Leidinio pirmo priešlapio antraštėje pagrindo Kontrolierius nevertino.

Pastebėtina, kad Leidinio priešlapiuose yra nurodyta: „Konferencijos – apskritojo stalo medžiaga, 2008 m. rugsėjo 5 d., Varšuvos Karalių rūmai“. Leidinio „Įžangos žodyje“ (19–21 psl.) rašoma, kad „pateikiama konferencijos medžiaga“, „viešai erdvei pateikiama Lietuvos ir Lenkijos atstovų diskusija“, „pristatoma konferencijos medžiaga“. Pažymėtina, kad Leidinio kiekvieno puslapio antraštėje yra nurodyta – „Konferencija – apskritasis stalas „Sąjūdis – Solidarność...“

Leidinio 90–91 puslapiuose yra nurodyta, kad „diskusijoje dalyvavo: <...> Česlav Okinčic, Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės akto signataras“. Pranešimas, kuriame yra Ištrauka, Leidinyje yra priskirtas Česlav Okinčic.

Be to, Česlav Okinčic, 2015 m. vasario 5 d. atsakydamas į Tarnybos 2015 m. sausio 30 d. raštu Nr. S-44 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktus klausimus, patvirtino, kad „su manimi Jūsų nurodomas Leidinio turinys (mano pranešimas) nebuvo ir neturėjo būti derinamas, nes, kiek man yra žinoma, Jūsų nurodomas Leidinio turinys (mano pranešimas) yra Konferencijos-apskritojo stalo stenograma, o Leidinį rengė, išleido ir platino Lenkijoje veikianči įmonė kartu su Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijos Respublikoje <...> atsižvelgiant į tai, kad Konferencija įvyko 2008 m., negaliu užtikrinti, kad mano pranešimas yra publikuotas pažodžiui, tačiau patvirtinu, kad pranešimo esmė yra pateikta teisingai ir neiškraipyta <...> su Lietuvos istorijos institutu manęs, Česlav Okinčic, niekada nesiejo ir nesieja jokie darbo, o taip pat jokie kiti sutartiniai santykiai.“

Išanalizavus ir įvertinus skundo medžiagą, Instituto, Česlav Okinčic, Ambasados pateiktą informaciją ir dokumentus, Leidinio tekstą, konstatuotina, kad Instituto akademinės etikos ir / ar procedūrų pažeidimai nenustatyti.

Kontrolierius, įvertinęs pareiškėjo, Instituto, Česlav Okinčic ir Ambasados pateiktą informaciją ir dokumentus, Leidinio tekstą, atsižvelgdamas į pareiškėjo skundą ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi, 18 straipsnio 12 dalies 9 punktu,

n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti pareiškėjo skundą nepagrįstu.
2. Informuoti Lietuvos istorijos institutą apie Kontrolieriaus sprendimą.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas